

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. b)
Limba și literatura maghiară maternă
Simulare pentru elevii clasei a XII-a
Filiera teoretică – Profilul real
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează oricare modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím és a szöveg egész viszonyának értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A vers címe jelzős szerkezet, témajelölő, és utal a versvilág idejére és terére. Az impresszionisták kedvelt napszaka az alkony, illetve a hajnal, amikor elmosódnak az éles kontúrok, új színeket, árnyalatokat kapnak a tárgyak, s minden súlytalanabbnak tűnik. A vers a nagyvárosi táj ébredésének három mozzanatát ragadja meg: a még derengő, színeket kioltó szürkéséget, az első fény felragyogásának néhány perces bővületét, ünnepi csodáját és a nappali élet kijózanító valóságát.

b. A vers szerkezetének jellemzői

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett

Lehetséges válasz: A vers három szerkezeti egységből áll. Az első versszak minden jelzője, metaforája, hasonlata a színtelenség, szürkéség elidegenítő képzetét, kísérteties hangulatát árasztja: a hajnal vak és szennyes, a boltok üveges szemeikkel olyanok, mint a mozdulatlan sárga dermedt halottak, az utca „vad kövidék”.

A 2–4. versszakban hirtelen megváltozik az addigi nyomasztó kép, megjelenik a fény, a hajnali égbolt első sugárcsójára, csak az aszfalt szennye emlékeztet az előző versszak ridegségére, szürkéségére. A hajnali fény tiszta örömét, a pillanat boldog önkívületét fokozza az áhítatos csend, a „földi hang” hiánya, a színek ragyogni kezdenek, színesztéziásan zenei motívumokkal olvadnak össze.

Az 5. versszakban elmúlik a hajnali percek mámora, reggel lesz, megkezdődik a „józan robot”, s újra fájni kezd az élet. Az utolsó motívumban, a Napnak a munkáslányt megtisztelő arany kézcsókjában, melyet senki sem vett észre, a lírai ének a városi szegényekkel való együttérzése szólal meg.

c. A költemény impresszionista sajátosságainak kiemelése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A költemény a szépség pillanatát nagyítja ki, azt az esztétikai élményt, amelyben csak a beavatottnak, az érzékeny művészi léleknek lehet része, ugyanakkor kifejezi a lírai én rokonszenvét a kisemberek iránt, hiszen a legszívárbab emberi környezetben is képes felfedezni a szépséget. A nagy stílushatású kifejezések: dzsinn, kobold, zsarát, karát szavak a lírai hangulatok keltés eszközei. A hangzó eszközök (ritmus, rím, alliteráció, hangszimbólumok)

hozzájárulnak a szavak fogalmi tartalmának csökkentéséhez és a hangulati töltetük fokozásához. Jellemző a versre a jelzőgazdagságban és a szinesztéziás szószerkezetekben megnyilvánuló érzetkultusz, pl. „csüggeteg és halovány/tavaszi kincse”, „a színek víg pacsirtái zengtek”, „lila dal”. A versbeli táj átesztétizált táj. Nem a tájleírás perspektívája a meghatározó, hanem az idő múlása, az érzékelt valósághoz kapcsolódó benyomások és hangulatváltások rögzítése a leírásban.

A költeményre nagyfokú zeneiség jellemző: verselése időmértékes, jambusi 10-es és 11-es sorok váltakoznak, rímképlete ABAAB, gyakoriak az alliterációk, mint pl. „vak volt”, „szennyos, szürke”, „tomba, telt”.

d. A poétikai eszközök jelentésképző szerepének értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszáadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: Az alvó város képére a színtelenség, szürkesség jellemző, majd életre kel a szürke világ, a fény és árnyék ellentéte jellemző. A fényjáték során megjelennek a színek, ettől a város ünnepivé válik. A napszakváltás ősi metaforikáját használva szól a hétköznapi világ szépségéről és csodájáról, a színesedő és hangosodó nagyváros hajnali látványáról. Az első négy versszak felfokozott hangulatát a szinesztéziák gazdagsága is érzékelteti. A vizuális és akusztikus élmények egymásba játszását a szinesztéziák – lila dal, a színek víg pacsirtái – fejezik ki. A jelzők gyakorisága (üveges szem, vad kővidék, álmos vice, lassú dsinn – sovány akác, csüggeteg, halovány tavaszi kincs – bús gyársziréna, kopott sín) nominális stílust eredményez. A hanghatások (gyársziréna, villamos) élettel töltik meg a várost. A megszemélyesítés, metafora, szinesztézia, fokozás, alliteráció, hasonlat a szemléletesség, érzékletesség poétikai eszközei. Az ötödik versszak elégikus színezetet ad az életörömet hirdető versnek; a mindennapok robotja, a valóság elfeledteté velünk a létezés szépségét.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. A kulcsszavak kiemelése

5 pont

Lehetséges válasz: New York, család, rokon, nyelvtudás, háború, front;

b. A kommunikációs funkció megnevezése és indoklása

5 pont

Lehetséges válasz: A szövegben információközlő funkció érvényesül: a közlő mondatokból álló szövegben a szerző a háború visszatetsző voltáról beszél.

c. N. indítéka

5 pont

Lehetséges válasz: N. azzal indokolta elhatározását, hogy elege volt az általa látogatott világháborúkból.

d. Szövegalkotás

Az érvelő szövegtípus követelményeinek betartása (logikai összefüggések, ok-okozati rend, meggyőző érvek)

5 pont

A témához való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a văslasztott mű témája

5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a téma megfogalmazása a választott alkotásban (pl. a peremlét hatása az ember személyiségére, a tehetség sorsa mostoha társadalmi-emberi viszonyok között, a személyiség bonyolultsága)

b. realista szemlélet érvényesülése a szerkezetben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a metonimikus történetalakítás sajátosságainak kiemelése (pl. lineáris cselekményvezetés, kronologikusság, ok-okozati összefüggés az események között, a történet a valóság illúzióját kelti: valószerű hely, idő, szereplők, tipikus helyzetek, tipikus terek)

c. a realista szemlélet érvényesülése a szereplők megformálásában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a tárgyilagos elbeszélői leírás, a cselekedtetés, a beszédmód, más szereplők általi jellemzés, névadás, tipizálás, környezetrajz stb.

d. a műben felvetett kérdések és válaszok

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: az elmaradott társadalmi, gazdasági és kulturális viszonyok következményei (pl. a lefokozott emberi lét körülményei között a tehetség megsemmisül, vagy nem tud kibontakozni), az ösztönök/a tudatalatti hatása a magatartásra (nem lehet sokáig következmény nélkül méltatlan körülmények közé szorítani az embert, az elfojtott indulatok, a tudatalattiba süllyesztett negatív élmények rombolják a személyiséget, a változás hatása gyakran tragikus kimenetelű), szerep és személyiség viszonya (az ember személyisége bonyolult/kiismerhetetlen, s csak szerepekben nyilatkozik meg) stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont